



BEVEZETŐ

Közismert és sokakat érdeklő-érintő témát dolgozunk fel, amikor az éghajlatváltozás témájához nyúlunk. Szeretnénk azonban – a címből és az alcímből talán sejthető módon – a megszokotthoz képest más nézőpontból bemutatni a témát. Töménytelen hír, ismeret zúdul ránk nap mint nap, és köti le a figyelmünket, így hajlamosak vagyunk arra, hogy elgondolkodás helyett egyszerűen „bevegyünk” egy előkészített, elénk tálat megoldást. Az éghajlatváltozás esetében is hasonló a helyzet, túlságosan sok szó esik az üvegházhatásról és a légköri szén-dioxid feldúsulásáról. (A szén-dioxid-kibocsátás csökkentése – az eddig szinte példátlan nemzetközi diplomáciai erőfeszítések ellenére – még így is lassú ütemben halad.) Egy légvárat azonban szeretnénk eloszlatni: még ha a szén-dioxid kibocsátásának mértéke egy csapásra a kívánt szintre is csökkenne, ez csak szükséges, de messze nem elégséges feltétele lenne az éghajlatváltozás kedvezőtlen folyamatainak lassítására vagy megállítására. Arról nem is beszélve, hogy a hatása sok-sok év után érvényesülne. Nem elég az éghajlatváltozás ütemét, a romlás ütemét lassítani, és egy rész kérdésre összpontosítani.

Az éghajlatváltozás témájához más oldalról, tágabb összefüggéseket keresve kell közeledni. Olyan lépéseket kell tenni, amelyek a kedvezőtlen folyamatok megfordítására törekednek, és hatásuk már néhány év, néhány évtized alatt is érezhető kedvező változást hoz. A környezeti gondok és az éghajlatváltozással kapcsolatos problémák – a biológia nézőpontjából – alapvetően egyszerűek. Lelaktuk a környezetünket, és figyelmünket lekötik a részletek, nem tudjuk – vagy nem akarjuk – egészben látni a képet. Az ember társadalmi berendezkedése, ragaszkodása a megszokott dolgokhoz, valamint (szellemi és fizikai értelemben egyaránt értelmezett) röghöz kötöttsége teszi nehezen megoldhatóvá környezeti gondjainkat.

A felismerés sem könnyű, de a megoldás még nehezebb. Ahhoz hasonlít, mintha egy nagy kirakós játékot játszanánk, de még nem is vettük elő az összerakandó kép összes darabját. A kép az ember és Természet egyensúlyának helyreállítását ábrázolja. Hogyan kell élnünk, gazdálkodnunk, gondolkodnunk ahhoz, hogy megőrizzük saját magunk és az utánunk következők számára életünk színterét, a Földet? Erre a kérdésre sok régi civilizáció sem tudott válaszolni, kísérleteik sárga lenyomata, a sivatag jól látszik a földgömbön. Ebben a könyvecskében a kirakandó, kialakítandó kép két elemét nézzük meg közelebbről: milyen fontos a víz, a vízpára, valamint a felszínt védő, de számtalan más fontos szerepet is betöltő növényzet, kiemelten az erdők szerepe. Szükséges, de nem elégséges feltétel, hogy ezt a két darabot megfelelően a helyére tegyük a képben. Nélkülük nem teljes a kép.

Budakeszi, 2006. március

I. KÉNYELEM ÉS KÖRNYEZET

AZ EMBER KÉNYELME

Szeretjük a kényelmet, szeretjük a kényelmes környezetet, ha tehetjük, időnk javát, vagy legalább pihenő időnket igyekszünk kellemes helyen tölteni. Hogy milyen a kellemes környezet? Sokféle módon el tudjuk képzelni azt, de a kellemes hőmérséklet, jó levegő, szép táj mindenképpen segít abban, hogy jól érezzük magunkat.

Ha nyaralni megyünk, akkor is kellemes környezetre vágyunk – bár új élményekért, új tájak, emberek, országok megismerése kedvéért átmenetileg hajlandóak vagyunk lemondani a kényelmünkről. A nyaralásra, időtöltésre csábító hirdetések között szép számmal akad olyan, amely kedvcsinálónak izgalmas tájakat mutat be.

Engedjünk most egy ilyen csábításnak, és induljunk el egy képzeletbeli utazásra.





I. KÉNYELEM ÉS KÖRNYEZET

Gondoljunk arra, hogy egy játékon szerencsés nyertesként kisorsoltak bennünket egy utazásra. Lehetőségünk adódik, hogy más irigyelt embertársainkkal együtt részünk legyen egy felejthetetlen élményben! Nézzük meg az (utazásra?) csábító képet.

Mi jut eszünkbe a képről? Mire gondolunk? Mit kívánunk? Mit szeretnénk elérni?

Vigyázat, ezek beugrató kérdések voltak, most jönnek az igaziak: gondolkozzunk el egy kicsit, mielőtt választ adunk! A képen látható hölgy egész délután napozott. Cserélnénk vele?

A sivatagi pihenő a legközelebbi lakható helytől többórnyi járótavolságra van. Menjünk oda, napsütésben, 40 fokos hőségben, önerőből (gyalog, terepjáró nélkül!)! Milyen élmény lenne?

Gondolatban tegyük meg az utat a sivatagban! Mi lenne az első kívánságunk, amikor célba érünk?

Mielőtt lapozunk, gondoljuk jól végig! Mi lenne az első dolog, amit odaérve kérnénk?